

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Izhaja dnevno razen nedelj in praznikov.

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) in Canada \$3 na leto, \$1.50 za pol leta in 75c za tri meseca; Chicago in inozemstvo \$4.50 na leto, \$2.25 za pol leta, \$1.12 za tri meseca.

Naslov za vas, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Issued daily, except Sunday and Holidays.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$3 per year; Chicago and foreign countries, \$4.50 per year.

Address:

"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

Telefon Lawndale 4635.

Datum v oklepaju n. pr. (Nov. 15-16) poleg vsega imena in naslova pomeni, da tam je š tam danes potekla napovedna. Posovito je pravno časno, da so tam no ustvari list.

NIJHOV MIR.

Zdaj, ko se bliža vojna koncu, so se z velikim hrupom oglasili nasprotniki Wilsonovega mirovnega programa — ameriški junkerji in profitarji, ki so znani pod firmami trustov. Dokler še ni bilo znamenja kapitulacije pri njihovih bratih v mejnih centralnih državah, so veleprofitarji molčali in grabili profite iz vseh potrebnosti, ki so v zvezi z vojno in eksistenco ljudstva, ampak zdaj vidijo, da gre Šala h kraju. Vojna se posavlja s sveta, in če pride pravični mir, se bo poslovila za vedno — in rayno to je, česar se boje gospodje profitarji.

Boje se pravičnega miru. O, njim je vseeno, kaj se zgodi z malimi narodi v Evropi; vprašanje o bodočnosti Jugoslovjanov, Čehov, Poljakov, Armencev, Alzačanov itd. jim ne teži glav. Naj bodo svobodni ali sužnji, to je njim deveta brigra; edino, kar je, da so vsi ti narodi "pametni", to je da ne vprizore kakšne "neumne revolucije", ki bi "pohujšata" proletarce v drugih državah.

Upravo pravljato izdajalstvo napram svetu profitarstvu pove, če Wilson govorji o svobodi na morju, ligi držav, razročitvi in — kar je glavno — o svobodni trgovini. To je pa že preveč! Da ne bi smeli trudi obdržati, kar so nagrabili, in da ne bi smeli monopolizirati vseh trgov, kjer jih je le dobiti in izkorističiti "pametnih" narodov? In da se ne bi vpodobeče več vlivljani kanoni in basale granate, ki neso tako lep dobiček?

Kapitalistični listi zdaj harmonično pojejo, da je treba take ljudi na krmilu vlade, ki "bodo znali spraviti deželo po vojni v pravi tir". To se pravi v predvojni tir, da bo zoper vse po starem.. Profitarji so stepi kakor je bil nemški kajzer. Mir je blizu, toda evropska avtokracija se trese pred njim. In tresli se bodo tudi tisti, ki mislijo, da bo profitarstvo večno cvetelo.

VOLITVE.

Zadnji toček je ameriško ljudstvo volilo po staru navadi. Na vrhu je sicer videti izprenembe, toda v sredi in na dnu jih ni. Situacija se je nekoliko premesa, ampak delavske ljudstvo ni pridobilo nicesar. Masa, ki tvori večino, je obrnila ozko brv, pa misli, da je na bojšem; po dveh ali štirih letih zoper obrne spodnjo plat brvi navzgor, po bo sanjala, da je brv nova in prikladnejša. Tako se obrača ena in ista brv...

In kako je čudna ta volilna masa. Predsednik Wilson je apeliral za politično podporo in dala mu je — republikance in Bergerja. Berger se še lahko spamefuje, toda republikanci nikdar. Da pa ni med republikanci in demokrati posebenega načelnega nasprotnika, je dokazala fuzija v New Yorku, kjer so oboji složno nastopili in porazili socialistične Londoone. Zadnji imenitni tisti, ker je glasoval proti vojni — ali ravno tako so glasovali proti vojni mnogi demokratje in republikanci, pa so zoper izvoljeni. Cudna masa!

V Chicagu imamo eno zadoščenje, da je bila poražena tatarska cestnoželezniška ordinanca, katero so na vse pretege vstijevale lokalni kapitalisti in potrošili so ogromno sveto denarja, da bi bila sprejeta; kljub temu so pogoreli. Očetje ordinance priznavajo, du so jo porazili organizirani delavec. Zakaj organizirani delaveci ravno tako ne porazijo kandidatov, ki so proti delavskim interesom?

Vsega na svetu je enkrat konec in imejmo zavest, da bo prejaislej konec tudi politične mladosti med ameriškim delavstvom.

BOŽANSKA NEUMNOST.

Kajzer Viljem je menda danes na jasnem, kako grdo se je motil vse svoje življenje, ko je po svojih "božanskih pravicah" verjel le vse in v Boga. Zdaj lahko sponza, kakšen kup zmot je v njemu.

Sanjal je o šesttedenskem poходu v Pariz, nemoci Anglije, irski revoluciji, nepremagljivosti svoje armade in submarink revoluciji nemških rezervistov v Ameriki in o mosku od Hamburga do Bagdada; sanjal je tudi, da bo napeljal vodo ruske revolucije na svoj mlin.

Same zmote. Toda njegova kardinalna zmota je bila, ko je mislil, da bo vse svoje žive dni vodil nemški narod na uzd in da bo na narod skakal pod njim čez drin in strin, kam on nategne uzdo. Zdaj vidi, da revolucija ni več "prepredvana" in da se zna na nemških tleh ravno tako vdomačiti kakor se je v Rusiji.

Kaj je danes kajzer? Koliko je še na boljemu od Nikolaja Romanova? On, mogočni Viljem, ki je hotel biti več kot Cezar, Aleksander Veliki, Napoleon — več tem hipu plakna, da mu naj prestol satno za simbol, za okrasak!

Viljem zdaj spoznava, da je bil poleg vse svoje prefragnosti prav božansko zateleban. Tako se godi in se bo godilo vsem tisrom.

Italijani zahtevajo Gorisko, del Notranjske, Trst, Istru in Dalmacijo na podlagi predpolognih "zgodovinskih pravic". Italijanski glavar Pasja Noga v Utahu lahko zahteva po teh "pravicah" vse Združene države. Čudno, da italijanski imperialisti in šovinisti ne zahtevajo Amerike, ker jo je odkril Italijan Kristof Kolumb!

Pravijo, da kača pokaže noge, kadar jo vržeš v ogenj. Klerikalci jih pa pokažejo, kadar pridejo v ogenj revolucije. Klerikalci v Nemčiji bi radi obdržali kajizerja in nemški klerikalci v Avstriji zahtevajo monarhijo namesto republike. Nič ni čudnega, če se klerikalci počutijo najbolj varne v monarhiji, toda čudno je, ako se nazivajo prijatelje demokracije.

DOPISI.

S poto. — Ko sem pred dobrim mesecem dni zapuščal Chicago, so časopisi že pričeli s poročili o španski influencii, ki se je pričela razširjati po vseh Združenih državah. Marsikateri naš rojak in rojakinja je že postal ţrtv te bolezni. Ko sem na mojem potovanju došpel na obrežne kraje Pacifičnega morja, je bila bolezen že zelo razširjena in oblasti so izdale razne naredbe za onesjevanje epidemije. Potovanje so prepovedali in vsled tega sem se umaknil v gorske kraje Utah in Colorado. Vse je bilo še tisto o tej bolezni v gorskih naselbinah, toda epidemija je našla svojo pot tudi do njih. Dne 8. oktobra so zaprli šole, cerkve in druge javne prostore v Salt Lake City. Zdravstveno stanje se je sedaj že preejalo izboljšalo in izgleda, da imajo oblasti situacijo pod kontrolo.

Ko pišem ta dopis, se nahajam v Helperju, Utah. Koliko časa bom moral biti tu, ne vem, ker mi dovoljeno potovati ne sem ne tja. Tukajšnji zdravniki pripravljajo občinstvo jesti česen in čebule kot dobro sredstvo proti influenci. Te "dišave" pa morajo jesti ljudje takrat, ko so že zdrav, kajti bolniki ne morejo jesti niti drugih jedil, kaj šele česna in čebule. Hudo je za take bolnike, ki nimajo prilike dobiti zadostne zdravniške pomoči in postrežne oskrbe. Znan mi je slučaj, ko je bolnik zaprosil mleka, toda bi mu ga pri najboljši volji ne mogli dobiti, enostavno zato, ker ni bilo nobenega mleka v dotičnem kraju. Ljudje so se pričeli ogibači drug drugega, ker se boje naleti bolezni. — Pripovedujejo, da je žganje zelo dobro zdravilo proti influenci. Koliko je na tem resnici, bo pokazala bližnja bočnost, toda fakt ostane, da je vsed preoblega zavzemanja alkoholnih pijač mnogo ljudi podleglo sedanji epidemiji. V suhih krajih je tako težko dobiti žganje, ki bi ne bilo bolj podobno strupu kakor pa pravemu žganju. Toda če je žganje tudi pravo, je vseeno skodljivo, ako se pije čez mero. Morda je dobro zavzemat v takih slučajih toliko žganja, da odgovarja zdravniškim svrham. S tem mislim, da se izvira kakor zdravilo, ki drug drugega, ker se boje naleti bolezni.

Pričem ta dopis, se nahajam v Helperju, Utah. Koliko časa bom moral biti tu, ne vem, ker mi dovoljeno potovati ne sem ne tja. Tukajšnji zdravniki pripravljajo občinstvo jesti česen in čebule kot dobro sredstvo proti influenci. Te "dišave" pa morajo jesti ljudje takrat, ko so že zdrav, kajti bolniki ne morejo jesti niti drugih jedil, kaj šele česna in čebule. Hudo je za take bolnike, ki nimajo prilike dobiti zadostne zdravniške pomoči in postrežne oskrbe. Znan mi je slučaj, ko je bolnik zaprosil mleka, toda bi mu ga pri najboljši volji ne mogli dobiti, enostavno zato, ker ni bilo nobenega mleka v dotičnem kraju. Ljudje so se pričeli ogibači drug drugega, ker se boje naleti bolezni. — Pripovedujejo, da je žganje zelo dobro zdravilo proti influenci. Koliko je na tem resnici, bo pokazala bližnja bočnost, toda fakt ostane, da je vsed preoblega zavzemanja alkoholnih pijač mnogo ljudi podleglo sedanji epidemiji. V suhih krajih je tako težko dobiti žganje, ki bi ne bilo bolj podobno strupu kakor pa pravemu žganju. Toda če je žganje tudi pravo, je vseeno skodljivo, ako se pije čez mero. Morda je dobro zavzemat v takih slučajih toliko žganja, da odgovarja zdravniškim svrham. S tem mislim, da se izvira kakor zdravilo, ki drug drugega, ker se boje naleti bolezni.

Matija Pogorec.

Chicago, III. — Ne bom poročal o influenci, ki se polagoma poslavljajo od Chicaga, pač pa vabim članske Slovence, da se po prestatni zdravstveni krizi udeležite velice in vinske trgovine, ki jo predreži ženska organizacija Slovenskega republičanskega združenja v Chicagi v nedeljo 10. novembra v Narodni dvorani, vogal So. Racine ave in 18. ceste. Pričetek večernih prostorov in seje se zoper lahko vrše. Radi tega obvezam članstvo društva Slovenski Sokol, št. 118, SNPJ., da se bo vršila seja kakor po navadi drugo nedeljo v mesecu. Na dnevnom redu bo več zelo važnih točk, zato je potrebna polnočtevna udeležba. Poslušajte bolniške nakaznice pravočasno, če hočete imeti stvar urejeno ob pravem času.

U. Umrl je član gori omenjenega društva Joseph Benec, star 39 let, doma iz Vinice na Dolnjem. Tu zapušča soprogo in otroke. To je prvi slučaj smrti v devetih letih obstoja našega društva. Vsled prevedi javnih pogrebov se društvo ni moglo udeležiti pogreba, pač nam je v zadnji spomin položilo na krsto krasen vence.

SLOVENSKO REPUBLIČANSKO ZDRAŽENJE.

Kralj v Chicago, III.

IZVRŠevalni odbor:

August Aučin, Mary Aučin, Filip Godina, Frank Kerže, Martin V. Konda, Ethbin Kristan, Math. Pogorec, J. N. Rogelj, Anton J. Terbovec, Jože Zavertnik.

Nadzorni odbor:

Ivan Krešić, J. Kvartič, Josko Ovčar.

CENTRALNI ODBOR DO NOVEGA KONSTITUIRANJA:

John Ermene, Joseph Fritz, Joseph Ivanjetić, J. Juddi, Ivan A. Kaker, Anton Motz, Frank Mravlja, Jacob Muha, K. M. Pogodič, John Rezel, Joseph Steblaj, Frank Šavš, Frank Udočić, Charlie Vesel, Andrew Vidrich, Stefan Zabrič, John Kalan, Anton Zlogar, Louis Truger.

(Opomba. — Naslov za pisma in denarne pošiljatve je sleden: Anton J. Terbovec, Box 1, Cicero, Ill.)

so umrli že širje člani, bolnih je pa nad 40.

Vreme imamo nestanovitno, en dan hladno, drugi dan zoper gorkeje in vlažno.

Jakob Kunstelj.

Pittsburgh, Pa. — Epidemija je v tej naselbini hudo divjala. Skoraj vse stanovanja, da ne bi bilo v njem bolnika. Po večjih pa se bili kar vsi člani bolni in stanevanje se je spremenilo v začasno bolnišnico. Največje težave smo imeli z dobro bolniških strežnic in zdravniške pomoči. Bolezen še ni prenehal, pač pa se po nekaterih mestih še razširja. Oblasti v Pittsburghu so pričele polagoma preklicevati naredbe za zaprtje javnih prostorov in seje zoper lahko vrše. Radi tega obvezam članstvo društva Slovenski Sokol, št. 118, SNPJ., da se bo vršila seja kakor po navadi drugo nedeljo v mesecu. Na dnevnu redbo bo več zelo važnih točk, zato je potrebna polnočtevna udeležba. Poslušajte bolniške nakaznice pravočasno, če hočete imeti stvar urejeno ob pravem času.

U. Umrl je član gori omenjenega društva Joseph Benec, star 39 let, doma iz Vinice na Dolnjem. Tu zapušča soprogo in otroke. To je prvi slučaj smrti v devetih letih obstoja našega društva. Vsled prevedi javnih pogrebov se društvo ni moglo udeležiti pogreba, pač nam je v zadnji spomin položilo na krsto krasen vence.

Anton Barilar.

Bridgeville, O. — Tu je dne 25. oktobra umrl rojakinja Marija Lužar, rojena Kopriča. V Ameriki je bivala približno deset let. Rojena je bila leta 1888 v Beli cerkvi na Kranjskem. Tu zapušča moža, dva nedorsala otroka in sestro, ki živi v Clevelandu.

A. Dolinar.

Collingwood, O. — Društvo V. Boj, št. 53, SNPJ. je izgubilo v dveh tednih tri člane: Ivana Verhovec, Louis Štefančič in John Zasidarski. Vse je ugonobila influenca.

Brigadier, O. — Tu je dne 25. oktobra umrl rojakinja Marija Lužar, rojena Kopriča. V Ameriki je bivala približno deset let. Rojena je bila leta 1888 v Beli cerkvi na Kranjskem. Tu zapušča moža, dva nedorsala otroka in sestro, ki živi v Clevelandu.

U. Umrl je član gori omenjenega društva Joseph Benec, star 39 let, doma iz Vinice na Dolnjem. Tu zapušča soprogo in otroke. To je prvi slučaj smrti v devetih letih obstoja našega društva. Vsled prevedi javnih pogrebov se društvo ni moglo udeležiti pogreba, pač nam je v zadnji spomin položilo na krsto krasen vence.

Glencoe, Ohio. — V dopisu iz Glencoa v 257. številki Prosvete se je vrinilo več tiskovnih pomot. Namesto "John Zagorski, 60 let star", naj se pravilno glasi "John Bogovski, star čez 60 let, ubit na delu v premogovniku".

N.

Mascoutah, Ill. — Tu je zoper umrlo več oseb na posledicah influenze, med njimi tri člane SNPJ. Dne 31. oktobra je umrla Mary Jesenšek, doma nekje od Litije. Tu zapušča soproga Ernesta in tri nedorsale otroke: I. novembra je umrla dobro znana rojakinja Antonija Hribar. Zapušča soproga in štiri male otročice. Iste dne je umrla M. Eisig, ki zapušča soproga in tri otročice. Možem pokojno izrekamo naše sožalje. Težka izguba vas je zadevala s smrto vaših žena in na vaših ramah je zdaj vzgoja vaše mladine, kateri so matere prezgodaj pomre. Skrbeti boste morali za izobrazbo vaših otrok, da jim preskrbiti boljšo bočnost, kako jo imajo revni delavci, ki so vedno izpostavljeni teritorim nesrečam in neprilikam.

Moline, Ill. — Dne 4. novembra ob 7. zjutraj sta trčila skupaj dva vozova poulične železnice. Dve osebi sta bili tako ubiti in več je ranjenih. Tudi jaz sem se slučajno nahajal

REVOLUCIJA IN NEMŠKI MORD
NARICI
(Nadaljevanje s prejšnjem)

lavec iz tamošnjih evropskih tovarn. Na glavnem trgu je bil javni shod in vihralo so rdeče zastave z napisom "Zivela socialistična republika!" Govorniki so pozivali delavce, da se organizirajo z vojaki vred v sovjetje po zgledu Rusije. Poročilo ni bilo otenjeno, da bi policija oviral zborovalec.

Cesarjevo palác v Berlinu strazio izbrani vojski, ki stojijo naokrog v širih vrstah z nasajenimi hajonetmi.

Veliči izgredi v Kielu.

London, 7. nov. — Berlinske depeče govore o revolucionarnem gibanju, ki se sim kakor plamen po vsej Nemčiji. V velikem nemškem mornariskem pristanišču Kielu trajajo že več dni silne demonstracije. Not za novo demonstrira najmanj 3000 ljudi na ulicah in kravji boji se ponavljajo med delavci in policiisti. Izgredniki groze, da bodo uničili vse subvencionirane, ki ležejo v pristanišču.

Kancelar Maks in vojni minister Schenck sta izdala apel na delavce in vojake, da naj bodo mirni.

NASADNIJSKE SILE V NEMČIJI SE PODEZAJO ZA KAJ-ZERJA.

Amsterdam, 7. nov. — Med političnimi strankami v Nemčiji je zavrel vroč boj in predmet tega boja sta kajzer in njegov prestol. Militaristi in junkerji so naravno stari stebri monarhizma, toda zdaj so se jih pridružili tudi voditelji katoliškega centruma z zahtevo, da naj kajzer ostane. Berlinska "Germania", glasilo klerikalcev, piše, da mora cesarska dinastija ostati kot "simbol edinstva nemških držav".

Nasproti tem reakcionarnim silam pa stoejo socialisti obet frakcij in naprednjek liberalni krog. Mnene širše ljudske mase je naravno z zadnjimi kolikor je soditi po demonstracijah, ki se vse vrše po vseh nemških mestih. Boj je zanimiv, kajti zdaj se bo pokazalo, ali se je nemško ljudstvo res zdradio ali pa še sploh.

Wilsonova nota je prišla včeraj v Berlin in sinčil je bila objavljena. Nemška delegacija, ki ima sprejeti pogope za premirje iz rok francoskega maršala Focha, je po zadnje uporočilu že prekoračila zavezniško fronto.

Nemška vlada je včeraj izdala poročilo, v katerem pravi, da "Nemčija hladnokrvno pričakuje pogopev". Poročilo se obenezem glasi, da "ima nemško ljudstvo pravico zahtevati pojasnila, kako se sedanja takška zavlačevanja na strani zaveznikov včema z ne-davnimi govorji entenzialnih vodiljev, ki so rekli, da bi bil zločin pretigati kri eno uro dalj kot je pa potrebno."

Vlada je tudi obelodanila dolg apel na ljudstvo, v katerem pravi, da naj bo mirno in sedanjem kritičnem trenotku, ko se Nemčija pretvarja v demokratično državo. Vlada tudi izjavlja, da je Prusiji zajamečena splošna in enaka volitna pravica.

Sest nemških divizij zajetih v Rumuniji.

London, 7. nov. — Feldmarschal Mackensen s šestimi nemškimi divizijami na Rumuniji je zajel od vseh strani na sebeni, in edini izhod ima na Ceno Morje. Iz Berlina je prišla včeraj vest, da je Mackensen pripravljen stopiti v pogajanja z zavezniški o usodi svoje armade.

Y tukajnjih vojaških krogih se govorja o zavezniški ofenzivi iz Češke proti Berlinu, ako se Nemčija ne poda. Pri tej ofenzivi bodo sodelovali Italijani, Jugoslovani in Čehoslovaki.

Zavezniška flota se pripravlja na operacijo na Crem Morju.

Boljševiki so prigrali stike z Nemčijo.

Stockholm, 7. nov. — Diplomatični stiki med Nemčijo in sovjetsko Rusijo so pretrgnuti. Namestnik nemškega poslanstva je z vsem osmehom zapustil Moskvo in boljševiški poslanik Joffe je odšel iz Berlina.

Obenem poročajo, da se trdi-svjetska vlada priti v stik z zavezniški z ozirom na premirje v Sibiriji in Severni Rusiji in gledati na zastopanje sovjetske Rusije na mirovni konferenci.

Finsko zopet republika.
Stockholm, 7. nov. — S porozom Nemčije je splaval po vodi tudi vsljena finska monarhija in "finski kralj" ne bo nikdar videl finske zemlje. Sedanji nemško-buržoazna vlada v Helsingforsu je pred padcem in na njeni mestu zopet pride prejšnja koalicija s socialisti vred, ki ozivi republiko Finske.

Finančni položaj Nemčije.

London. — Finančni položaj Nemčije je tak, da je država na robu bankrota. Zadnje vojno posojilo je divulgilo nemški državni dolg na kolosalno sveto 139 milijard mark (\$35,000,000,000). Vsi dohodki Nemčije ne pokrijejo niti obresti od tega dolga.

PREOBRAZOVANJE AVSTRIJE

(Nadaljevanje s prejšnjem)

di Nemške Avstrije, vodja gibanja za rdečo gardo.

Nemški klerikalci za monarhijo.

Amsterdam, 7. nov. — Hanburške "Nachrichten" poročajo, da se klerikalci v narodnem zboru Nemške Avstrije tepejo za monarhijo, medtem ko so socialisti in mnogi nemški narodnjaki za republiko. Boj je ljt. Nemški socialisti v Avstriji so imeli zadnje dni zborovanje, na katerem so sprejeli rezolucije, vsebujoča zahtevanje, da mora biti Nemška Avstria demokratična republika. Med socialisti samimi sta dve strugi in radikalna struja zahteva popolno izključitev buržoazije iz vlade.

Češki voditelji.

Bern, 7. nov. — Iz Prage poročajo, da je dr. Scheiner, predsednik Sokolske zveze, imenovan na čelnikom vojaških zadav in general Diviš je vrhovni poveljnik češkoslovaške armade. Češka in nemško-avstrijska vlada sta se sporazumeli za skupno delovanje pri demobilizaciji starih avstrijskih čet.

Republika v Vorarlbergu.

London, 7. nov. — Samostojna deželica Vorarlberg, ki meji na severu z Bavarsko, na vzhodu s Tirolsko in na jugu s Švicero, je proklamirala republiko in dr. E. D. je prvi predsednik.

Stare vojaške oblasti v Inozemstvu so prepustile vladu Tirolskemu Narodnemu Svetu.

Karl bi rad ostal na prestolu.

Bern, 7. nov. — Oficijelno poročilo z Dunaja zanika vesti, da je cesar Karl abdiciral, ali da namenava odstopiti. Ravno tako je dementirana vest, da je bila cesarjeva družina vjeta na Ogrskem. Karl je na Dunaju in vsekakor upa, da ga Nemška Avstria izvoli za svojega vladarja. Krščanski socialei in drugi katoliški elementi različno agitirajo za monarhijo nove države.

Austrijski nadvojvode so pobegnili v Švico.

Kodanj, 7. nov. — Z Dunaja poročajo, da so vsi austrijski nadvojvode in člani habsburške dinastije pobegnili s svojimi družinami v Švico.

Ameriške vesti.

VOLILNI REZULTAT.

Washington, 7. nov. — Iz treh držav — Michigan, Idaho in New Mexico — se ni poročil o izidu senatorskih volitev, dočim se ni poročil o izidu kongresnih volitev iz Montana, South Dakote in New Mexico. Izven teh držav je zdaj volilni rezultat sleden: Demokratje imajo 195 kongresnikov in 46 senatorjev, republikanci pa 234 kongresnikov in 47 senatorjev; republikanska večina v poslanski zbornici je 16 glasov. Toda volilni rezultat v omenjenih državah je lahko spremenil omenjene številke.

Prohibicija je znagala v državi Ohio z okrog 5000 glasovi večine, toda vseh glasov je ni prijavljeno. Dalje so prodri suhajci v državah Wyoming, Florida, Neveda in Minnesota. V Coloradu je ni znan izid glasovanja. Prohibicija je bila poražena v California z veliko večino in ravno tako v Missouriju.

Zenska volitna pravica je zmagala v Michiganu in South Dakoti, poražena pa je v Louisiana in Oklahom.

Socialisti v mestu in okraju Milwaukee so zmagali na vsej strani in ponatali so iz uradov manogo staršev republikancev. Socialistični župan Van Lear v Minneapolisu je ponovno izvoljen.

CESTNOŽELEZNISKA ODREDBA JE PROPADLA.

Chicago, Ill. — Cestnoželezniška odredba je propadla na splošnem glasovanju. Protiv njej je bila oddana velika večina glasov.

Vseh volilcev v Chicago je 2,215. Na 1,930 volilcev je ljudstvo glasovalo takole:

Možki	128,359	153,826
Ženske	55,763	60,058

Skupaj 184,122 213,884

Protiv 29,762

Ko bodo vsi glasovi pretešti, bo večina glasov, ki je bila oddana proti cestnoželezniškim interesom in grabežtvu, se mnogo večja. Da je glasovanje končalo v interesu ljudstva, so mnogo k temu pripomogli strokovno organizirani delavci, ki so podučevali ljudstvo, da skoduje sebi, če glasuje za odredbo.

V krogih cestnoželezniških interesov je poraz odredbe povzročil veliko poparanjenost, kajti bili so signurni zmage na volilcu. Se nikdar ni bilo za vprašanje na splošnem glasovanju izdanega teliko denarja in še nikdar niso prikrivili tako skrbno faktov, kot glede cestnoželezniške odredbe, in kljub temu je znagala rečica.

Interesi, ki so zagovarjali cestnoželezniško odredbo, zdaj pretakajo krokodilski solze in stokajo, koliko je ljudstvo izgubilo, ker je glasovalo proti cestnoželezniški odredbi. Ljudstvo ni prav še izgubilo, ker je glasovalo proti odredbi, ampak je še pridobilo, kajti interesi, ki so zagovarjali cestnoželezniško odredbo, niso bili še nikdar za blagost ljudstva.

Cestnoželezniška odredba je mrtva in z njo je pokopano največje grabežtvvo, ki so si ga izmislili možgani gotovih interesov.

1.000 FUNTOV ORHOVIH LUPIN POTREBUJUZI ZA PLINSKE MASKE.

New York, N. J. — Vlada Združenih držav apelira na dečke, da pomagajo ubranišči ameriške vojske pred stranotami nemškega pilna. Kemični vojni oddelki priporoča, da dečki poberijo vse orehove lupine okoli doma in v šumah, kajti iz teh lupin delajo oglice, ki služi pri plinskih maskah proti strupenim plinom.

Rdeči križ je ustavil 160 postaj, na katerih bodo prejemali orehove lupine, pa tudi cele orehe.

Pomoč dečkov je potrebna, aka se hoče dobiti 1.000.000 orhovih lupin. Če bi vlada dobila lupine vseh kokosovih orhov, ki rastejo v Zapadni Indiji, bi potrebe bile krite. Napravil se je aranžma, da dobre lupine kokosovega oreha iz Vzhodne Indije, toda maliči bodo meseci, preden dosegajo kihanj. V tem času pa morajo oglice iz orhovih lupin mešati z oglicami iz navadnega lesa.

Seveda tako oglice ne služi dobro vojakom, ker se hitro usnejo in ne naj rabijo. Ne odlagajte, naročite takoj to poučljivo knjigo.

MATH. PREDIR,

DR. CONSIDERATED \$242,000 dividend.

NA INFLUENCI BOLAN BOLNIK SKOCIL V VODO.

Monarch, Wyo. — Rudar Mikey Wantulock je obolel na influeni. V deliriju je šel k reki Tongue in skočil vanjo. Potegnili so ga mrtvega iz vode.

BOMBAZ DRŽE OD TRGA.

New Orleans, La. — Merodajni trgovci v New Orleansu, ki so goščarji skoraj nad osmem bombažnim pridelkom v Mississippiju, Arkansusu in Louisiani, so sklenili, da drže bombaž preč od trga, dokler ne pojde cena navzgor. Potovanjanje so se udeležili tudi nekateri merodajni faktorji v trgovini z bombažem iz Texasa.

Ta sklep pomeni, da bo ljudstvo plačevalo zopet dražje izdelke iz bombaža.

Izborno mazilo.

Ako vas tare revmatizem, protin in nevralgia, potrebuješ dobro zdravje, s katerim se mesta zmanjša. To zdravilo zabitje mora še takoj poskušati, da boste prepravili v njegovu izkoristitev. Ni vam treba dodatki. Vzemite ga, kažeš kar dobiti.

Severa's

Gothard Oil

(Severovo Gothardsko olje, katero ne potrebuje nikakoga posebnega priporočila. To zdravilo je samo priporočilo načinom, ki je zelo dobro zdravilo. Izborno mazilo, ki je zelo dobro zdravilo, s katerim se mesta zmanjša. To zdravilo zabitje mora še takoj poskušati, da boste prepravili v njegovu izkoristitev. Ni vam treba dodatki. Vzemite ga, kažeš kar dobiti.

SEVEROVO "PROSVETE", 2637-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE UPRAVNIKE STVARI

in S. N. P. J. naj se pošiljajo na naslov:

JOHN VERDERBAR, 2637-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

PRITOŽBE GLEDE GENERALNEGA POSLOVANJA

se pošiljajo na naslov:

JOSE AMBROZIC, Box 351, Canonsburg, Pa.

UPRAVNI ODBOR:

JOSE Ambrožič, Box 351, Canonsburg, Pa.

PAUL Berger, 2836 No. Karlov Ave., Chicago, Ill.

NADEZORNI ODSEK:

JOSE Ambrožič, Box 351, Canonsburg, Pa.

II. POROTNI ODSEK:

ANTON HRAST, Box 140, Canonsburg, Pa.

JOHN Radicek, Box 482, Smithton, Pa.

Rudolf Plotnick, Box 430, Bridgeville, Pa.

Jakob Miklavčič, Box 3, Wilcock, Pa.

M. Petrovich, 14810 Hale Ave., Collinwood, O.

UPRVEDNIK PROSVETE:

JOSE Zavrtnik.

Z ognjem in močem.

ZGODOVINSKI ROMAN.

Polski spisal Sienkiewicz. — Poslovenil Podravski.

(Nadaljevanje.)

Gospod Skretuski se je tresel kakor po mrzlici, ko je to misil. Vzemiral se je, kakor volk na verigi, kesal se svoje vitežke besede, — toda ni vedel, kaj naj storiti! Bil je take narave, da ni rad dopuščal slučajnostim, da bi se igrale z njim. Bil je podjeten in energičen. Ni čakal rad na to, kar mu usoda prinese; rad pa je imel, če je mogel pograbiti usodo za vrat in prisiliti jo, da bi mu prinesla srečo; Radi tega mu je bilo težavno kakor kakemu drugemu, sedeti v Ljubnem ter držati roke krizem.

Sklenil je torej delati. Imel je strežaja Redzijana, ki je bil plemenitaškega rodu iz Podlesja; četudi šele šestnajst let star, bil je vendar spremoten in pripravljen za vsako rabo. Njega sklene poslati k Heleni, ali bolje na vohunstvo. Bilo je že proti koncu februarja, dež je jenjal litri in marez je kazal lepše vreme; tudi pota so postala lepša. Redzijan se je pripravil na pot. Gospod Skretuski mu je preskrbel papirja, peres in steklenico črnila. Ukažal mu je naj pazi na to; saj je dobro vedel, da tega ni dobiti v Rozlogih. Skretuski mu je še začeval, naj ne pove odkod je, marveč le reče, da gre v Čehrin in naj obračna na vse pozorno oko. Posebno pa naj še poizveduje, kaj je z Bohunom, kje je in kaj dela. — Redzijan si naročila ni dal dvakrat ponavljati. Pokril si je čapko na glavo, mahnil z blcem ter odjezdil.

Z gospoda Skretuskega so se začeli sedaj težki dnevi. Da bi si krajšal čas, uril se je v orodju v dvoboju z gospodom Volodijevskim, ki je bil spremten v tej stroki; ali pa metal prstane na metalno bodalce. Pripetil se je tudi v Ljubnem dogodek, ki bi bil Skretuskega skoro veljal življenje. Nekega dne se odtrga medved z verige; rani na grajskem dvorišču dva hlevčarja, spaši konje gospoda Hlebovškega in naposled plane na namestnika, ki je šel iz orožarnice h knezu; bil je brez sablje in imel samo lahko palčico v roki. Bilo bi najbrže po njem, da mu ni bil prispeval na pomoč gospod Longin. Iz orožarnice je videl, kaj se godi; hitro zgrabi svoj zervikaptur in priteče na dvorišče. Longin se je skazal popolnoma vrednega potomeca Stovejke. Pred očmi navozčih dvornikov z enim mahom prekolje glavo medvedu s tako vred. To nenavadno moč je občudoval z okna sam knez in spremil potem gospoda Longina v kneginjo sončno. Tu ga je Anica Brzobohata takoj mamljivo gledala; da je družega dne moral iti k spovedi; potem se tri dni ni pokazal v gradu, dokler ni z molitvijo vseh skušnjav odpodil.

Med tem je minilo deset dni; Redzijana še ni bilo nazaj. Naš gospod namestnik je vsed srčne bolesti tako shujšal, da je celo Anica po sluhovitih spraševala, kaj mu je. Petrucci, knezov zdravnik mu je zapisal neka zelišča zoper otočnost. Potreboval pa je drugega leka. Pdnevi in ponoči je mislil na svojo kneginjico; — čutil je čedalje močnejše, da ni prazoč čutilo, ki se mu je ugnadijalo v sreč, marveč ljubezen, katero je treba pomiriti; sicer mu sreča koprjenja poči.

Lahko si mislimo veselje gospoda namestnika, ko nekega dne ob svitu stopi v njegovo stanovanje Redzijan, blaten, truden, shujšan, toda dobre volje in z veselo novico na lieu. Namestnik skoči s postelje, zgrabi ga za ramena in vpraša:

"Inam pismo!"

"Inam, gospod, tukaj je!"

"Namestnik odprečati in jame čitati. Dalj časa je dvomil, če mu Redzijan prinese sploh poročilo, ker ni vedel, če zna Helenu pisati. Ženske na deželi niso bile učene; a Heleno so odgojevali še prostaki. Vendar jo je najbrže naučil oče pisati. Napisala je štiri strani. Revica se ni znala umetno in zgovorno izražati. Pisala pa je, kar ji je sreča narekovalo:

"Nikdar Vas ne pozabim; poprej boste Vi mene, ker slišim, da so tudi lahkomisljeni med Vami. Ker pa ste poslali fanta toliko milij daleč, vidim, da sem Vam mla, kakor tudi Vi meni, za kar se a hvaležnim srečem zahvaljujem. Ne mislite pa, da me ni sram, ko Vam pišem o moji ljubezni. Bolje pa je vendar povedati resnico, nego lagati ali zakriviti jo, kadar čutimo v sreču kaj drugega. Vprašala sem gospoda Redzijana, kaj počneš v Ljubnem in kaki so običaji na dvoru. Ko mi je pravil o lepoti tamožnjih gospes, so me kolse polile prevelike žalosti..."

Tu namestnik jenja čital in vpraša Redzijana:

"Kaj si ji vse povedal?"

"Vse najboljše, gospod!" odvrne Redzijan.

Namestnik čita dalje:

"... Kako se morem jaz, revica, meriti z njimi? Pa povedali mi je strežaj, da nobene ne pogledate..."

"Prav si povedal!" reče namestnik.

Redzijan ni vedel, o čem je govor, ker je čital namestnik pismo tiko; toda naredi moder obraz in pojmenljivo zakašila. Skretusik čita dalje:

"... Tako sem se potolažila, ter prosila Boga, da Vas ohrani še dalje meni tako naklonjenega ter naju blagoslov — amen. Že tako se mi je tožilo po Vas, kakor po svoji materi. Čutim se zapuščeno na svetu, samo ne pri Vas... Bog vidi v moje sreč, da je cisto; da pa sem tako priposta, to mi boste — upam — oprostili..."

Dalje piše zala kneginjica, da odideta s strino in do nekega sreča. Čeprav je bila nevarnejša, da bi se nato pospeli odhod. In Čehrina dohaja vredno novico o kozaških nemirih. Čaka le samo, da se vrnejo domu mladi knežiči, ki so Boguslavje na konjkih semenj.

"Pravi čarovnik ste," piše dalje Helena, "da ste si znali strino tako nakloniti."

Tu se namestnik nasmejne; spomni se, kako si je moral strino pridobiti. Pismo je končala z zagotovilom neprstane in poštene ljubezni, karorščno je dolžna svojemu možu. Odsevala je iz njeni pisave čistost sreca; zato je namestnik list še nekolikokrat prečital, ponavljajoč si v duši: "Moja vrla deva; naj me Bog zapusti, če zapusti jaz tebe kdaj na svetu."

Potem je jel zopet Redzijana o vsem izpravljati.

Duhoviti strežaj mu je poročal vestno o vsem potovanju. Sprejeli so ga spoštljivo. Stara knezinja da je izpravljala o namestniku; ko je izvedela, da je sloveč, knezu priljubljen in imovit vitez, bila je zelo vesela.

"Vprašala me je tudi," reče Redzijan, "če ste zanesljivi v svojih objubah?" Rekel sem:

"Milostljiva gospa, ko bi bil tega konja, na katerem sem prijezdil, meni obljudil, zagotovim vas, da mi ne odide."

"Zvit si," reče namestnik. "Ker si dal tako močno poročilo zame, pa ga imej! Nisi se torej obotavil povedati, da sem te jaz poslat?"

"Povedal sem, ker sem videl, da smem. Takoj so me bili še bolj veseli, zlasti gospodična, ki je zala kakor nobena druga na svetu. Ko je izvedela, da ste me vi poslali, bila je nekako zbegana, ni vedela, kam bi me posadila. Ko bi ne bil post, bilo bi mi, kakor v nebesih. Čitajoč vaše pismo, jekala je veselja."

Namestnik istotako umolknje radosti; šele čez nekaj časa zopet vpraša:

"O onem Bohunu nisi nič sliškal?"

"Ni se mi zdele primerno vprašati gospo ali gospodično po njem. Ko pa sva se seznanila s starem Čehiljem, kateri če tudi pagan, je vendar zvest služabnik gospodične, povedal mi je, da so s pöčetka vsi močno godrnjali čez vas, potem pa se pomirili. Izvedeli so, da je izmišljeno, kar govore o zakladih Bohunovih."

"Kako so to izvedeli?"

"Gospod, tako-le: Imeli so prepriči s Sivinski, ki katerim so se potem zavezali nekaj plačati. Ko je prišel obrok, rečejo Bohunu: 'Poscdi!' On de nato: 'Turškega blaga imam nekoliko, teda zakladov ne, ker sem vse potrošil, kar sem imel.' Ko so slišali, bili so mu urno hladnejši, ter so svojo naklonjenost vam obrnili."

"Vrl dečko si; vse si dobro opravil."

"Gospod, ko bi samo eno opravil, drugo pa ne, mogli bi reči: konja si mi daroval, sedla pa ne. Kaj hi vam bilo mar za konja brez sedja?"

"No, no, pa vzemti tudi sedlo!"

"Ponižno se vam zahvaljujem. Odpravili so tudi takoj Bohuna v Perejسلavje. Ko sem to zvedel, misli sem si: Čemu bi tudi jaz ne smel iti v Perejسلavje? Gospod me bo vesel in me povzigne poprej na višjo stopinjo."

"To se zgodi v novem četrletju. Torej si bil tudi v Perejسلavju!"

"Bil sem, pa Bohuna nisem našel. Stari polkovnik Loboda je bolan. Govore, da ima Bohun biti njegov naslednik... Toda tam se godi nekaj čudnega. Vojakov je le malo ostalo pod praporom, drugi pa so — pravijo — pobegnili z Bohnom, ali pa zbežali na Sič, kar je, moj gospod, jekko vašna reč. Gotovo se snuje vstaja. Hotel sem končno nabrali kaj novic o Bohunu, toda izvedel sem le, da se je prepeljal na ruski breg. Nu, sem si mislil, če je tako, pa je naša gospodična varna pred njim — in se vrnil."

"Dobro si opravil. Posebnega se ti ni pripetilo na poti!"

"Ne, gospod, samo lačen sem strašno."

Redzijan je odšel; namestnik je ostal sam in začel zopet prebirati Helenino pismo ter pritiskati k ustom črke, ne tako lične, kakor je bila roka, ki jih je pisala. Upanje mu stopi zopet v sreč in si misli: Pota bodo kmalu suha, če Bog da lepo vreme! Kurčeviči vedo, da Bohun nima zlata, zato me gotovo ne izdajo. Pustim jim Roglo in še izsvoga jih dan nekaj, da le to ljubljeno zvezdico dobim..."

Ko se obleče, gre z veselim liceem in srečem, polnim sreče v kapelico, da se najpoprej zahvali Bogu za veselo novice.

VI.

Po vsej Ukrajini in Zadnjepru se je oglašal neki šum, oznanjevale bližnje nevihi. Čudne vesti so preletavale vasi in sela, podobne onim rastlinam, ki jih jesenski veter po stepah raznaša in katerih narod "perketopole" imenuje. Po mestih so pripovedovali o veliki vojski. Nihče pa ni vedel, kdo preti in s kom se bo treba vojskovati! Napovedovali vojske so bili vendar tukaj. Ljudje so bili vznemirjeni. Kmet ni hodil s plugom na pole, četudi je že prišla ljuba pomlad in so nad steponi že davno žvgoleli škrnjenci. Zvečer so se ljudje po selih zbirali v tolpe, ali stope na cesti po menkovali so o strašnih rečeh. Slepce, ki so hodili s teorbanami ter tu prepevali pesmi, povpraševali so po novicah. Nekateri so pravili, da vidijo po noči čudne odseve na nebuh, da luna vzhaja bolj krvava, kakor navadno. Napovedovali so kraljevo smrt. Vse to je bilo tembolj čudno, ker se v onih krajih niso bali nemirov, vojske in napadov. Prikazni, ki so napovedovali nevihto, morale so torej biti že velike, sicer bi nemir ne bil tako splošen.

Najslitnejše pri tem pa je bilo, ker nihče ni vedel, kje preti nevarnost. Vendar pa se je vsem dozdevalo dvoje zelo sumljivo in kazalo, da se bliža nevihta. Hodile so nebrojne množice popovljajočih obrazov po vseh in selih. Med njimi si videli tuje, nepoznane obrazne, o katerih so pripovedovali, da so le preoblečeni v berače. Hodec okrog so pripovedovali, da se bliža dan arda in bolje sodbe. Drugič so Nizeveci pijačevali na vse kriplje.

Druga prikazeta je bila že nevarnejša. Sič, stisnjena v jako ozko mejo, ni mogel prečiveti vseh ljudi. Vojske tudi vedno ni bilo. Ker stepe niso dajale kruha kozakom, razpršila se je navadno množica Nizevecov vsako leto v obližnjem kraju. (Dalje pričnjava.)

PREMOŽENJE AMERIŠKIH MILIJONARK, POROČENIH S BOVRAŽNIKI, ZASEŽENO.

Washington, D. C. — Varuh tujecem lastnike je prevzel milijone dolarjev vredne posesti, ki so jo lastovale ameriške milijonarke, poročene z nemškimi in avstrijskimi podaniki. Vsa posest je vredna nad \$21,500,000.

Med temi milijonarkami se nahaja grofica Gladys Vanderbilt Schenck, katere posestvo vredna \$4,000,000 v vrednostnih papirjih. Poleg tega dobiva dohodke iz skladu \$5,000,000.

Druge milijonarke so: Baronessa Lujiza von Alten, Budimpešta, bivša Augusta L. Dehaven; Sarah E. von Camps, Hanover, bivša Sarah E. Dehaven. Njuno posestvo je vredno \$1,460,000. Baronessa Olivia Lujiza von Rothkirch, Šlezija, bivša Olivia Louise Brown; baronessa Lydia G. von Hemmerstein, bivša Louis G. Bigelow.

Med temi milijonarkami je tudi ena Rooseveltova in sicer baronessa Cornelija C. Zedlitz, Berlin, bivša Cornelija Carnochan Roosevelt, hči Charlesa Y. Roosevelt v New Yorku, ki je že umrl.

Za temi milijonarkami je še dolga vrsta imen, ki so poročile nemške in ogrske grofe in barone. Premoženje teh milijonark znaša po en miljon in več. Nekaj jih je, ki imajo posestvo, ki ne dosežejo enega milijona dolarjev.

KOMISIJA DOLOČI CENE, DA ODPRAVI PROFITARSTVO V TABORIŠČIH.

San Antonio, Tex. — Organizacija, poznana v javnosti pod imenom "Square Deal Association" in sestavljena iz trgovcev in oficirjev, je odpravila profitarstvo v vojaških taboriščih. Organizacija vzame v pošte produkcije troške in potem določi cene predmetom, ki jih kupujejo vojaki.

Ko so pred dvema letoma pričeli prihajati vojaki v San Antonio, so bile na dnevnem redu pritožbe radi oderuških cen v restavracijah, hotelih in prodajnah, v katerih prodajajo perfilo. Da se temu oderuštvu napravi konec, so vodilni trgovci sklicali sejo in ustavili organizacijo, ki se je nadejala nalogu, da odpravi navajanje cen. Organizacija je izvolila odbor, ki je sestavljen iz raznih trgovcev in armadnih oficirjev. Ta odbor določa cene.

Odbor je najprvo določil cene za restavracije in hotele. Zdaj so navrstili kinematografske gledališča in vojak lahko kupi vstopnico za 15 centov, ki stane 25 centov, in pa 20 centov, ki stane 30 centov.

ZELEZNICA JEMEPLAČAJO MEZDO POLMSEČNO.

Washington, D. C. — Železničarji prejemajo sedaj mezdo mesecno. Vkratko dobre železnične družbe inštrukcije od železnične uprave, da načrtovajo mezdo polmesečno. Nekateri železnični družbi so že uvedli to reformo v izplačevanju mezde.

Ravnatak so prejele železnične družbe od glavnega železničnega upravitelja odredbo, da nastavijo železničarje, ki služijo v armadi ali mornarici, z vsemi pravicami, ki se vrnejo iz vojn. Ta odredba se ne tiče železničnih družb, ki so v tem oziru izdane že bolj specjalizirane določbe.

BANDIT OROPAL DEČKA.

Denver, Colo. — Neki bandit je oropal dečka v starosti 15 in 10 let. Po izvršenem ropu ju je zaprl v temno čumato. Preden sta bila dečka prosta, ni bilo o banditu duha ne sluga.

GIBANJE MESARSKIH PODMOČNIKOV.

Denver, Colo. — Mesarski podmočniki, ki sekajo in prodajajo meso v mesnicah, zahtevajo pet dolarjev povražanja mezde na teden. Pomočniki so prejemali \$25 na teden, zahtevajo pa \$30.

DELO NIZKE, PODLE KREATURE.

Indianapolis, Ind. — Nizke, pod